

(NCl cxv, §§ 91, 69, p. 110). —³ A la Vall d'Aran es concreta *ròsta* com llesca de pernil a Bossost i bistic de porc a Gessa, amb *rosteta* 'rodanxeta de magre de pernil' a tots dos, o de cansalada en els pobles centrals (1913-1933). A l'ALGc. trobo que al capellà se l'obsequia amb do de carn de porc. *era ròsto* «portion de filet» a Aulús, *aròsto* «morceau de maigre ou du boudin» a Laborde de Bigorra (IV, 1179); d'altra banda pren el sentit de «soupe des mariés» en una zona abraçant els BPy. i meitat de HPyr. i de les Landes (IV, 1318).

Rosto', interj. de creació expressiva com *oixque*, potser barrejada amb *resta'* imperatiu de RESTARE.

ROSTOLL, assimilació de *restoll*, i aquest, d'una forma vulgar RESTÜCLU, provinent de RE-STUPULA (d'on la forma *restoble*), derivat del ll. antic STIPULA, i variant STUPULA, que designaven el *restoll* en llatí clàssic; l'afegiment de RE- es deu sens dubte a un verb *RESTUPULARE 'tornar a llaurar el restoll, restollar'. □ I^a doc : c 1285.

«Neguna femna no gaus comprar payla ni *rostoyl* dins la vila de Perpenyà, per vendre» en els Ordonaments de Perpinyà, dictats entre 1284 i 1289 (RLR IV, 512); l'InuLC hi afegix altres dades rosselloneses: una de 1166, que necessita comprovació, una de l'apellatiu, escrita *restoll* el 1378, i el nom d'un *Esteve Rostoyl* en un doc de 1313 i d'altres La de *rostollos* d'un doc. de 1245 que cita *AlcM* no és de fiar en la forma i menys en la data, donada per un arxiver parroquial. «Null hom --- mata --- bestiar gros o menut e vinyes, terres sembrades e guaretades o coltiues o *rosto<l>ls*», doc de Tortosa de 1344 (BABL XII, 56). El mot ja figura com a glossa catalana, S. XIII, en *RMA*, explicant l'àr. *mabšūd* o *hsūd*, en l'article *metere* ('segar'), p 476, que significuen 'restoll' i el segon està traduït per *rastrojo*, *restrojo* en *PAlc* (Dozy, *Suppl* 1, 294); en la glossa figura en una forma *restollo*, sens dubte llatinitzada, que és com s'ha d'esmenar *restallo* que cregué llegir-hi Schiaparelli.

Modernament s'observen en català sobretot tres formes, car *restoll* surt per assimilació vocàlica d'una més primitiva *restoll*, que resta encara en algunes comarques, i que alguns consideraren preferible («evitar de dir *restoll* per *restoll*» manava encara Jer. Pau, a fi S. xv, *Regles d'esquivar mots grossers*, BABL XXIII, 137ss, § 258); el *DAG* dóna cites de *restoll* en textos or i ross. de 1417, 1483, 1524 i 1799; i en lloc d'aqueixes variants ha seguit usant-se en algunes zones una forma *restoble* més pròxima a la del llatí

La forma *rustól* és la del cat. central, Bna i Penedès i més al Sud; m'és familiar des de sempre, l'anoto a St Magí de Brufaganya el 1927 i en una dotzena de llocs entre el Llobregat i el Gàia, 1955, i va seguint encara cap al CpTarr; *rustól* en el Maresme oriental (StPolM. 1920), Tona (1927), Collsuspina (1929) En català occidental predomina *restól* sense assimilar: a la Borges d'Urgell (BDLC VI, 37) i és la que segueix predominant d'allí dret al Nord fins l'Alt Pallars

(Àreu, Esterri de Cardós, 1933-4), si bé canviant la *e* en *a* en alguns punts cap a Balaguer i Sort, BDLC XI, 182, i a Estaona de Cardós (1934). A la resta de Cardós i V. Ferrera usen la forma femenina *restóla* (Tor, Farrera, Tavascan, 1932-4). També *rastoll* en part del val.: Sollana (1962); «dende crios juntets anaren, i juntets juaren per *rastolls* i per guarets», Guinot (*Esc. Cast*, 10); cf. *Cany.*, 107. Altrament la forma *rustól* segueix al S. més enllà de Tort., per terres de Mollera (Boixar, 1934) i Maestrat: a la Salzedella haguérem d'enfilar-nos cap amunt «de un *rustól*» molt aspre per veure el terme (1961).

En canvi és molt antiga la forma *restoble* [mall, 1404], pròpia d'Osona i Berguedà i Mallorca. Devia ser la forma familiar de Verdaguer: «guretant un *restoble*, la mà testa a l'esteva»; «quan a sos peus *restobles*, selves y munts falleixen, / com tallamar, devora les ones coratjós» *Atl* VI, 545. «De Flordeneu la cabellera rossa / rossola en cabdells d'or per ses espatlles, / com raigs de sol que en lo boyrós desembre / la gebre pura dels *restobles* daura», *Camgó* II, 142, encara que també se servís de la forma comuna quan li ho demanava la rima: «la clava consecanta tot carregant-se a coll, / traspasa 'ls rius, tramonta les cerres, a més corre, / fins que dels camps de Gades trepitja 'l sec *rostoll*», *Atl* IV, 2d. El límit entre l'una i l'altra corre per les Guilleries: en una vall entre Osor i St. Hilari em deien *rustóbbla*, però notant-me foraster després digueren *rustól* (1932); «heu de travessar per una mica de *rustóbblló*»¹ Tavertet (1925), «trobareu un *restoble*» ibid. (1933), igualment a Espinelves (1932); El *rustóbblet* de *Communes* Moià (1935). En el Berguedà una forma assimilada: «Els *rustóbbles* de l'Estany» entre aquest poble i Oló (1935), *rustóbbla* a tres paratges diferents del gran terme de Sagàs (1933, 1935, 1954).

A les Illes *rostoi* és la forma de Menorca (*rostoi* «rastrojo», Febr-Card), *restoi* és la de certs llocs centrals de Mallorca (Manacor, BDLC VII, 158), però *restoble* en general (BDLC VIII, 138); a Llucmajor expliquen *restoble* com l'estat de la rota durant el 4.^t any (BDLC XIV, 204), però el *DAG*: «el segon any que sembren de la mateixa llavor un camp», «tros de terra que està sembrada del mateix que l'any anterior», tot això a Mall.; i «fer *restoble*» a Puigcerdà, amb sentit no gaire diferent, i cita d'un refrany, i amb l'altre grup fraseològic *donar a restoble*; desmentim la 2.ª acc. del *DAG* «respost, tornada de cançó pop.», que resulta d'una mala lectura d'una nota sobre *rescoble* (error del capellà o --(?)).

En forma molt semblant a la catalana tenim el port. *restolbo*, cast. ant. *restajo* (més tard *restrojo* amb repercussió, i més tard *rastrojo*),² oc. ant. *restolb* (molt freqüent des de 1300), lgd. *restoulb*, *rastoulb*,³ log. ant. *restuglu*, log. mod. *restuyu* (MLWagner, *Landleben Sard*, 34); i el tipus *rustucchia*, *ucciu*, *restocchia* etc., estès en forma compacta des de Sicília fins a Apúlia, Nàpols i els Abruzzi (cf. Coray, *VKR* III, 181-2).

La unanimitat de la inicial *re-* (o del seu equivalent *ri-*) en aquestes formes ens acaba de mostrar que en la